

**MEMÒRIA DE LES ACTIVITATS
DE L'ACADÈMIA DE JURISPRUDÈNCIA Y LEGISLACIÓ DE CATALUNYA
DURANT EL CURS 2003-2004**

per

ALEGRÍA BORRÁS
Secretària de l'Acadèmia

S U M A R I

- Introducció*
- I. Vida acadèmica*
- II. Treballs interns*
- III. Activitat externa*
- Consideració final*

INTRODUCCIÓ

La cerimònia inaugural conjunta de totes les Acadèmies de Catalunya del curs 2003-2004 va tenir lloc en aquesta seu de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya, el dia 7 d'octubre de 2003. Va ser presidida per la Hble. Sra. Núria de Gispert, Consellera de Justícia, en representació del Molt Honorable President de la Generalitat, Sr. Jordi Pujol. A la Presidència la varen acompanyar el Sr. Robert Follía, President de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació, el Sr. Jaume Alonso-Cuevillas, Degà del Col·legi d'Advocats de Barcelona, la Sra. Encarna Roca, vice-presidenta de l'Acadèmia de Jurisprudència i legislació de Catalunya, la Sra. Alegría Borrás, Secretària de la mateixa Acadèmia, el Sr. Josep Laporte, President de l'Institut d'Estudis Catalans, el Sr. Eduard Ripoll, President de l'Acadèmia de Bones Lletres, el Sr. Jordi Bonet, President de l'Acadèmia de Belles Arts, el Sr. Ramon Parés, President de l'Acadèmia de Ciències i Arts, el Sr. Jordi Sans, President de l'Acadèmia de Medicina, el Sr. Josep Casajuana, President de l'Acadèmia de Doctors, el Sr. Josep Llupià, President de l'Acadèmia de Veterinaris, el Sr. Josep Esteve, President de l'Acadèmia de Farmàcia, el Sr. Jaume Gil Aluja, President de l'Acadèmia de Ciències Econòmiques i Financeres i el Sr. Francesc Taxonera, Vice-president de

l'Acadèmia de Farmàcia. A més dels acadèmics de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació, assistiren a l'acte nombroses autoritats acadèmiques i professionals de Catalunya, així com acadèmics d'altres acadèmies catalanes. Al discurs pronunciat per la Sra. Encarna Roca en aquest acte, es farà referència després.

Al llarg d'aquest curs han tingut lloc 15 reunions ordinàries i també 3 sessions solemnes i públiques, a dues de les quals es van presentar els discursos d'ingrés i recepció de nous acadèmics de número.

La relació de les activitats de l'Acadèmia, de les que aquesta Memòria n'ha de donar compte, es realitza tot seguit, de forma sintètica, agrupant-les en tres apartats: Vida acadèmica, treballs interns i activitat externa.

I. VIDA ACADÈMICA

En el que es refereix a la vida acadèmica, el curs es va iniciar amb tota solemnitat amb la celebració de la inauguració conjunta el dia 7 d'octubre, com s'acaba d'indicar. En aquest acte, a més de les intervencions protocol·làries i la lectura de la Memòria del curs anterior per la Secretaria de l'Acadèmia, la Junta de l'Acadèmia havia encarregat a la Sra. Encarna Roca, Catedràtica de Dret civil i Vice-presidenta de aquesta Acadèmia, pronunciar la lliçó inaugural, que versà sobre el tema "Públic i privat en el dret de família a Catalunya", en el qual destacà la naturalesa del dret de la família com element del complex entramat de relacions que formen el sistema de l'Estat social i democràtic de Dret, per subratllar després la importància de la evolució del Dret de família a Catalunya a partir de la reforma de la Compilació que va tenir lloc en 1984, en particular, amb la llei 9/1998, de 15 de juliol, que promulga el Codi de la família, per concloure assenyalant la evolució del concepte de família i el sistema mixt de protecció de la família.

Els altres dos actes solemnes es refereixen a la recepció de nous acadèmics. I, sens dubte, per la vida acadèmica, l'acte més important de la seva vida es sempre el de recepció de nous acadèmics. En aquesta ocasió, l'Acadèmia de Jurisprudència i

Legislació pot dir amb satisfacció que aquest any dos nous acadèmics han sigut rebuts com a Acadèmic de número.

El primer va tenir lloc el dia 27 de gener de 2004, en el qual el Sr. Agustín Luna va presentar el seu discurs de recepció com a Acadèmic de número, que porta com a títol “Las ficciones del Derecho en el discurso de los juristas y en el sistema del ordenamiento”, al que contestà l’acadèmic de número Sr. Ramón Badenes. Ocuparen la presidència, a més del President de l’Acadèmia i Vice-secretari de la mateixa, Sr. Antoni Escura, el Degà del Col·legi d’Advocats Excm. Sr. Jaume Alonso-Cuevillas, l’Excm. Sr. Anton Cañellas, Síndic de Greuges de Catalunya, el Sr. Agustí Bassols, President del Consell Consultiu, el Sr. Josep Enric Rebés, President de la Comissió Jurídica Assessora, l’Il.lma. Sra. Anna Moleres, Degana del Col·legi de Procuradors de Barcelona i el Sr. Fernando García Vicente, *Justicia de Aragón*.

El dia 3 de juny de 2004 va tenir lloc la Sessió pública i solemne en la que es va rebre com a acadèmic de número el Sr. Elias Campo, llegint el discurs d’ingrés titulat “Aspectos del Convenio y del laudo arbitral vistos por un notario. Cuestiones en la nueva ley”. La contestació del discurs fou a càrrec de l’acadèmic de número Sr. José Juan Pintó. Ocuparen la presidència, a més del President i la Secretaria de l’Acadèmia, l’Excm. Sr. Jaume Alonso-Cuevillas, Degà de l’Il·lustre Col·legi d’Advocats de Barcelona, l’Excm. Sr. Anton Cañellas, Síndic de Greuges de Catalunya, l’Il.lma. Sra. Anna M. Moleres, Degana de l’Il·lustre Col·legi de Procuradors de Barcelona, l’Ilm. Sr. Eduardo Martínez-Piñero, President de l’Acadèmia de Balears, l’Ilm. Sr. José Felix Belloch, Degà del Col·legi de Notaris i el Sr. Josep Enric Rebés, President de la Comissió Jurídica Assessora.

Tant el discurs de la Sra. Encarna Roca, com el discursos d’ingrés dels Srs. Agustín Luna i Elias Campo van ser objecte de discussió en sessions tancades de l’Acadèmia.

A la Memòria del Curs passat es donà compte del traspàs de l’acadèmic Sr. Josep Puig i Brutau. En la Sessió ordinària del dia 4 de novembre la Sra. Encarna Roca va pronunciar la seva necrològica, en la que destacà la seva aportació al Dret en el gris panorama de l’època i el seu coneixement de les escoles americanes, que el va conduir,

sens dubte, a atribuir a la jurisprudència un paper essencial per fer progressar el Dret. No es, per tant, estrany que la seva obra essencial pugui ser considerada “La Jurisprudencia como fuente del Derecho. Interpretación creadora y arbitrio judicial”, editada al 1951. En aquest sentit, l’Acadèmia acorda encarregar a la Sra. Roca l’actualització de l’obra, tasca per la qual tindrà la col·laboració dels Professors Ramon Casas i Víctor Ferreras i per la qual la Editorial ja ha donat el seu acord.

Acabat el curs anterior i sense fer soroll, com va ser la seva vida, es va produir el traspàs de l’acadèmic Lluís Mª Capell i Bergadà. En la sessió del dia 9 de març el Sr. Pintó va fer lectura de la seva necrològica, en la que destacà les seves qualitats professionals i humanes.

Declarada, en primer lloc, la vacant del Sr. Puig i Brutau, va ser elegit per ocupar la seva plaça el Sr. Joan Egea, Catedràtic de Dret civil de la Universitat Pompeu Fabra, el dia 24 de febrer. Declarada després la vacant del Sr. Capell, el dia 15 de juny va ser elegit per ocupar la seva plaça el Sr. Guillem Vidal, aleshores President del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya.

En relació a la vida quotidiana de l’Acadèmia, cal dir que en la sessió de 21 d’octubre es va elegir com Censor de la Acadèmia el Sr. Juan Córdoba, càrrec que havia quedat vacant després de la dimissió del Sr. Tallada produïda en el curs anterior.

Al llarg del curs, la Junta de l’Acadèmia ha celebrat diverses reunions per tractar de temes relatius a la vida de l’Acadèmia i a la organització de diversos actes. Però, a més, i en condició de tal va retre visita al proppassat 10 de setembre a l’Hble. Sr. Josep Mª Vallés, Conseller de Justícia, per expressar-li les inquietuds i disponibilitat de l’Acadèmia per les tasques que li són pròpies.

II. TREBALLS INTERNS

El segon apartat d’aquesta Memòria es refereix als treballs realitzats al llarg de les 15 sessions ordinàries de l’Acadèmia, en les quals s’han tractat una sèrie de temes importants, que tenen en comú la seva actualitat i la profunditat de l’estudi que

incorporen. En tots el casos, la presentació feta pel ponent ha estat seguida d'interessants intervencions dels altres acadèmics, plantejant qüestions i manifestant les seves opinions, el qual ha estat sempre enriquidor. Les ponències desenvolupades al llarg d'aquest curs 2003-2004 són d'una gran varietat, la mateixa de les especialitats dels membres d'aquesta Acadèmia. Però, en aquest cas, caldria subratllar dos trets que caracteritzen les preocupacions acadèmiques, d'una banda, la vinculació a Catalunya i la seva evolució i, d'altra banda, l'incardinació a Europa i al món.

De forma sintètica, els temes tractats i el respectius ponents han estat el següents:

- El dia 18 de novembre intervé el Sr. Hernández Izal sobre “L'avaria grossa com a solució no exclusiva del Dret marítim”.

- El dia 16 de desembre intervé el Sr. A. Escura sobre “Ordre jurídic comunitari i la seva transposició”, presentant les característiques essencials del Dret comunitari i destacant la pèrdua de competències que la integració comunitària comporta per l'Estat.

- El dia 13 de gener el Sr. Mullerat intervé sobre “La nova llei d'arbitratge”, subratllant les diferències entre aquesta llei i la regulació anterior, que supera àmpliament i resulta més adequada per les necessitats actuals, inspirant-se clarament *en* la llei model sobre arbitratge internacional elaborada per la UNCITRAL.

- El dia 10 de febrer intervé la Sra. Borrás sobre “El derecho del nombre y la jurisprudencia del Tribunal de Justicia de las Comunidades Europeas”, comentant la Sentència del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees de 2 d'octubre de 2003, en una matèria de competència estatal, però per la que el Tribunal exigeix el respecte de la no discriminació per nacionalitat i la presa en consideració de la ciutadania europea.

- Els dies 24 de febrer i 23 de març intervé el Sr. Puig Salellas en el tema “Sobre la reforma de l'Estatut”. En la primera part de la seva comunicació es refereix a les circumstàncies que aconsellen el canvi i a la segona part examina la jurisprudència del Tribunal constitucional que dona lloc a aquesta necessitat.

- El dia 13 d'abril intervé el Sr. Brancós sobre "Igualtat entre home i dona en matèria de règim matrimonial (Sentència del tribunal constitucional 39/2002, 14 febrer), en relació a la declaració de inconstitucionalitat del punt de connexió subsidiari inclòs a l'article 9.2 del Codi civil en la seva redacció anterior a la llei 11/1990, en tant que establia que en absència de llei personal comú s'aplicaria la llei personal del marit al temps de la celebració del matrimoni. Lamentant que el Tribunal no donés el pas de integrar la llacuna resultant, planteja diverses possibilitats al respecte.

- El dia 27 d'abril el Sr. Guardia presenta la comunicació sobre "Estat actual del Codi civil de Catalunya", subratllant els aspectes més destacats de la Llei 29/2002 i, en particular, la seva naturalesa de Codi obert, que s'ha d'anar completant amb diferents lleis. Destaca la preocupació pel recurs d'inconstitucionalitat interposat pel govern de l'Estat, malgrat el respecte del Parlament de Catalunya al bloc de la constitucionalitat.

- El dia 11 de maig intervé la Sra. Borràs sobre "Les parelles de fet i els matrimonis entre persones del mateix sexe a Europa: Dret comparat i Dret internacional privat". Assenyala, en primer lloc, les situacions tan diverses en que ens trobem a Europa, distingint entre la mera convivència, el registre de parelles i el matrimoni entre persones del mateix sexe. En segon lloc, examina el problemes de dret material i el problemes particulars de Dret internacional privat i de Dret interregional.

- Finalment, el dia 25 de maig intervé el Sr. Puig Ferriol sobre "Algunes particularitats del Dret Andorrà", basant la seva intervenció sobre la seva experiència durant els anys que va ser membre del Tribunal de la Mitra. Compara la situació aleshores existent amb la que resulta de la Constitució, prestant particular atenció al desenvolupament en els àmbits de del Dret processal i del Dret civil, en particular en matèria de família.

Com s'ha indicat anteriorment, altres sessions es dedicaren a comentar el discursos pronunciats pels acadèmics als actes solemnes i a les necrològiques dels acadèmics desapareguts.

III. ACTIVITAT EXTERNA

El tercer apartat d'aquesta Memòria està dedicat a la projecció externa de l'Acadèmia i aquesta ha estat particularment intensa, tant col·lectivament com individual.

La preocupació pel Dret civil català i el seu futur va conduir a l'Acadèmia a adherir-se plenament al Manifest en la seva defensa, acordant-se així per unanimitat a la sessió de 21 d'octubre. El President assistí a l'acte d'aprovació del manifest, el 28 d'octubre.

L'èxit que al curs 2001-2002 va tenir el curset sobre garanties atípiques i en el curs 2002-2003 sobre el *trust* i la seva recepció a Espanya, animà a l'Acadèmia a organitzar un nou curset, en aquest cas sobre la tutela jurídica enfront de la contaminació acústica, coordinat per l'acadèmic Sr. Rebés. Aquest curset es celebrarà els propers dies 8 a 10 de novembre, però es menciona en aquesta Memòria en tant que pertany a les activitats del curs anterior, si be per diverses raons s'ha ajornat fins ara.

Cal destacar també com ha estat reconeguda la tasca de diversos acadèmics o d'activitats vinculades a algun dels seus membres. La Sra. Encarna Roca ha estat guardonada amb la Creu de Sant Jordi, concedida per Decret de 23 de setembre de 2003 i que li fou lliurada en l'acte solemne que va tenir lloc al Teatre del Liceu i al que assistiren el President i la Secretaria de l'Acadèmia. El Sr. Agustín Luna ha rebut la medalla d'or del Comitè Europeu de Dret rural. El Sr. Hernández Izal va rebre la medalla d'or del Col·legi d'Advocats amb motiu dels 50 anys de la seva col·legiació. La Sra. Borrás ha estat nomenada relatora del Conveni actualment en preparació al sí de la Conferència de La Haia de Dret internacional privat relatiu al reconeixement de decisions en matèria d'aliments.

El Sr. Robert Follia com a President de l'Acadèmia ha assistit al llarg del any a una sèrie d'actes, entre els que destacaria els següents:

- El 10 de novembre a l'acte d'inauguració del curs 2002-2003 de la Real Academia de Jurisprudencia y Legislación de Madrid

- El 29 de gener a l'acta d'imposició de la medalla del mèrit de l'Advocacia al Vice-degà del col·legi d'Advocats Sr. Luis del Castillo
- El 6 de febrer a la Sessió Solemne dintre de les festes de Sant Raimon de Penyafort del Col·legi d'Advocats de Barcelona
- El 16 d'abril a la celebració del centenari de la Caixa
- El 22 d'abril, a la presa de possessió dels nous jutges
- El 21 de maig a la Sessió Solemne del Col·legi de Procuradors
- Participà el 1 de juliol a la reunió del Consell Català de la Justícia
- El 30 de juny va assistir a la reunió de la Fundació Pau Casals. Celebrant-se el mateix dia la reunió de la Fundació Roca Sastre a Cervera, va assistir en el seu nom el Vice-secretari Sr. Escura.
- El 14 de juliol va assistir a la reunió de la Fundació Lluís de Peguera.
- Ja durant aquest curs el 16 de setembre, a la presa de possessió de la Presidenta del Tribunal Superior de Catalunya, Excma. Sra. Ma. Eugènia Alegret Burgués.

CONSIDERACIÓ FINAL

I amb això conclou aquesta Memòria del Curs 2003-2004. Però voldria fer una consideració final, que seria posar de relleu la importància de la projecció externa de la Acadèmia, que està molt present a la vida jurídica de Catalunya. I aquesta projecció és el fruit de la seva vitalitat interna, corroborada per la seva activitat ordinària i els discursos d'ingrés pronunciats.

La seva activitat ordinària ha tingut dos eixos que resulten palesos de la exposició realitzada. D'una part, el dret i la realitat catalana. D'altre part, la necessària projecció a Europa i al món,.

Per satisfacció del Sr. President i de tots el membres de l'Acadèmia, aquest any s'han pronunciat dos discursos d'ingrés, amb la qual cosa, quasi bé tots el acadèmics electes l'han pronunciat ja. Acabaria així amb el desig que aquest nou curs permeti completar la presentació dels discursos que encara manquen, per expressar, una vegada més, l'activitat i vitalitat de l'Acadèmia.